

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. – (1) Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazată pe prietenie, afecțiune și întrajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes național.

(2) Statul acționează pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, potrivit dispozițiilor Codului penal, articolele 175, 176, 179 –183, 189 – 191, 193, 194, 197, 198, 202, 205, 206, 211, 305 – 307, 309, 314 – 316, 318 și altele asemenea, ale Legii nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială și alte prevederi legale în aceeași materie, precum și prevederilor prezentei legi.

Art. 2. – (1) În sensul prezentei legi, *violența în familie* reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie, împotriva altui membru al aceleiași familii care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material.

(2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

Art. 3. – În sensul prezentei legi, prin *membru de familie* se înțelege:

- a) soțul;
- b) ruda apropiată, astfel cum este definită de articolul 149 din Codul penal.

Art. 4. – De efectele prezentei legi beneficiază și persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelor dintre soți sau dintre părinți și copil, dovedite pe baza anchetei sociale.

Art. 5. – Ministererele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice, prin structurile lor teritoriale, vor desemna personalul specializat să instrumenteze cu celeritate cazurile de violență în familie.

Art. 6. – (1) Autoritățile prevăzute la art. 5 vor asigura pregătirea și perfecționarea continuă a persoanelor desemnate pentru identificarea formelor de abuz și pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie.

(2) Serviciul de reintegrare socială și supraveghere a infractorilor va pregăti personal specializat - asistenți sociali și psihologi - capabil să desfășoare programe de terapie și consiliere a agresorilor. Rezultatele aplicării acestor programe se vor prezenta instanțelor, în condițiile legii.

Art. 7. – (1) Comunitățile locale, prin reprezentanți legali, precum și autoritățile administrației publice locale asigură condiții pentru consolidarea familiei, pentru prevenirea conflictelor și a violențelor în familie.

(2) În cazul declanșării unor violențe, comunitățile locale, prin reprezentanți legali, precum și autoritățile administrației publice vor acorda sprijinul logistic, informațional și material Agenției Naționale pentru Protecția Familiei.

(3) Primarii și consiliile locale vor conlucra cu organizațiile de cult, organizațiile neguvernamentale, precum și cu oricare alte persoane juridice și fizice implicate în acțiuni caritabile, acordându-le sprijinul necesar în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) Organizațiile neguvernamentale, precum și oricare alte persoane juridice implicate în acțiuni caritabile, care fac dovada că desfășoară programe de asistență pentru victimele violenței în familie, vor putea beneficia de subvenții de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale, în condițiile legii.

CAPITOLUL II

Agencia Națională pentru Protecția Familiei

Art. 8. – (1) Se înființează Agenția Națională pentru Protecția Familiei, denumită în continuare *agenția*, ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Sănătății și Familiei.

(2) Obiectivele agenției sunt:

a) promovarea valorilor familiale, a înțelegerii și întrajutorării în familie, prevenirea și combaterea violenței în relațiile dintre membri;

b) sprijinirea membrilor de familie aflați în dificultate ca urmare a actelor de violență în familie;

c) sprijinirea victimelor prin programe de recuperare a sănătății și de reinsertie socială;

d) asistarea agresorilor prin tratamente de dezalcoolizare, dezintoxicare, psihologice și psihiatrice;

e) protejarea victimelor și, în special, a minorilor, prin măsuri de păstrare a confidențialității identității lor, precum și prin măsuri de protecție psihologică a acestora, în timpul instrumentării cazului;

f) inițierea și coordonarea parteneriatelor sociale, în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie.

(3) Sediul agenției, organizarea, funcționarea și finanțarea acesteia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(4) La nivelul fiecărui județ și al sectoarelor municipiului București se constituie, prin hotărâre a Guvernului, structuri în subordinea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei.

Art. 9. – (1) Pentru realizarea obiectivelor în domeniul îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie, agenția are următoarele atribuții:

a) elaborarea, fundamentarea și aplicarea strategiei și a programelor în domeniul îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;

b) controlarea aplicării reglementărilor din domeniul propriu, precum și al activității unităților care își desfășoară activitatea sub autoritatea sa;

c) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor specifice în domeniul apărării și consolidării familiei, precum și a îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;

d) înființarea de adăposturi și de linii telefonice de urgență, pentru victimele violenței în familie;

e) instruirea, autorizarea și coordonarea activității profesionale a asistenților familiari;

f) organizarea de cursuri de cunoaștere a formelor de violență în familie;

g) efectuarea de studii și cercetări, elaborarea de strategii, prognoze, realizarea și publicarea de materiale științifice și promoționale specifice;

h) realizarea bazei de date pentru gestionarea situațiilor de violență în familie;

i) implicarea și sprijinirea inițiativelor partenerilor sociali în rezolvarea problemei violenței în familie;

j) înființarea de centre de recuperare pentru victimele violenței în familie;

k) înființarea de centre de asistență destinate agresorilor.

(2) Agenția decontează cheltuielile legate de adăposturi, consiliere juridică și psiho-socială, servicii medicale de urgență, telefoane de urgență și de eliberare a certificatelor medico-legale pentru victimele violenței în familie.

Art. 10. – (1) Agenția stabilește procedurile și criteriile de evaluare a nevoilor sociale în domeniul violenței în familie și reglementează metodologia de acțiune, în cazurile care necesită intervenția asistenților familiari.

(2) Agenția elaborează standardele de calitate a serviciilor sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie și normele metodologice corespunzătoare, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(3) Ministrul sănătății și familiei prezintă anual Guvernului un raport privind aplicarea standardelor și a metodologiei prevăzute la alin.(2).

Art. 11. – (1) Agenția este condusă de un director, cu rang de secretar de stat, care este numit prin decizie a primului-ministru, la propunerea ministrului sănătății și familiei, cu avizul ministrului muncii și solidarității sociale.

(2) Pe lângă director funcționează un consiliu de coordonare, cu rol consultativ, numit de ministrul sănătății și familiei.

CAPITOLUL III **Asistenții familiari**

Art. 12. – (1) Asistenții familiari sunt asistenți sociali autorizați de către agenție pentru asigurarea asistenței specifice relațiilor familiale.

(2) Instruirea asistenților familiari și coordonarea activității lor se realizează de către agenție.

(3) Agenția stabilește criteriile de vârstă, pregătire profesională, sănătate fizică și mentală, precum și de moralitate pentru ocuparea funcției de asistent familial.

Art. 13. – (1) În activitatea lor, asistenții familiari au următoarele atribuții:

a) identifică și țin evidența familiilor în care apar conflicte ce pot cauza violențe;

b) urmăresc desfășurarea activității de prevenire a violenței în familie;

c) identifică soluții neviolente prin legătura cu persoanele în cauză;

d) solicită sprijinul unor persoane fizice sau juridice pentru rezolvarea situațiilor care generează violență în familie;

e) monitorizează respectarea drepturilor persoanelor nevoite să recurgă la serviciile adăposturilor.

(2) În cazul în care constată acte de violență în familie împotriva minorilor, asistenții familiari sunt obligați să acorde de îndată asistența necesară și să sesizeze Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv serviciul public specializat de la nivel local.

Art. 14. – Asistenții familiari instrumentează cazul împreună cu persoana desemnată de Ministerul de Interne, în condițiile prevăzute la art. 5.

Art. 15. – Ministerul de Interne și agenția vor stabili împreună procedura de conlucrare a persoanelor desemnate și a asistenților familiari în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie.

CAPITOLUL IV

Măsuri de prevenire și combatere a violenței în familie

Art. 16. – (1) Persoanele desemnate de către autoritățile publice pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie vor avea următoarele atribuții principale:

a) monitorizarea cazurilor de violență în familie din sectorul sau unitatea teritorială deservită; culegerea informațiilor asupra acestora; întocmirea unei evidențe separate; asigurarea accesului la informații la cererea organelor judiciare și a părților sau reprezentanților acestora;

b) informarea și sprijinirea lucrătorilor poliției care în cadrul activității lor specifice întâlnesc situații de violență în familie;

c) identificarea situațiilor de risc pentru părțile implicate în conflict și îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;

d) colaborarea cu instituții locale de protecție a copilului și raportarea cazurilor, în conformitate cu legislația în vigoare;

e) îndrumarea părților aflate în conflict în vederea medierii;

f) solicitarea de informații cu privire la rezultatul medierii;

g) instrumentarea cazului împreună cu asistentul familial.

(2) În cazul comiterii actelor de violență în familie, organele de poliție intervin la sesizarea victimei, a altui membru de familie sau a unei autorități.

(3) Lucrătorul de poliție va anunța imediat autoritatea competentă la nivel local, în legătură cu situația victimei.

Art. 17. – Ministerul Sănătății și Familiei împreună cu Ministerul de Interne elaborează și difuzează materiale documentare privind cauzele și consecințele violenței în familie.

Art. 18. – Ministerul Educației și Cercetării realizează, cu sprijinul celorlalte ministere implicate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniu, programe educative pentru părinți și copii, în vederea prevenirii violenței în familie.

CAPITOLUL V

Medierea în cazurile de violență în familie

Art. 19. – Cazurile de violență în familie pot fi supuse medierii la cererea părților. Persoanele cu atribuții în instrumentarea unui caz de violență în familie vor îndruma părțile în acest sens.

Art. 20. – (1) Prevenirea situațiilor conflictuale și medierea între membrii familiei se realizează prin intermediul consiliului de familie sau de către mediatori autorizați.

(2) Medierea nu împiedică desfășurarea procesului penal sau aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

Art. 21. – (1) *Consiliul de familie* este asociația fără personalitate juridică și fără scop patrimonial, formată din membrii familiei ce au capacitate deplină de exercițiu, conform legii.

(2) Nu pot exercita calitatea de membru al consiliului de familie cei care, potrivit legii, sunt în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate ori care, pentru a participa la lucrările consiliului, ar trebui să încalce interdicția de a părăsi localitatea.

(3) În consiliul de familie participă și tutorii, pentru membrul de familie pe care îl reprezintă.

Art. 22. – Întrunirea consiliului de familie se poate face la propunerea unuia dintre membrii acestuia sau a asistentului familial.

CAPITOLUL VI

Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie

Art. 23. – (1) Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, de regulă fără personalitate juridică, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie, nevoite să recurgă la acest serviciu de asistență socială.

(2) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(3) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, a reprezentantului legal.

(4) Organizarea și funcționarea adăposturilor publice se stabilesc prin hotărârea consiliilor locale, cu avizul agenției și cu respectarea standardelor de calitate a serviciilor sociale în domeniu și a normelor metodologice prevăzute la art. 10 alin.(2).

(5) Adăposturile pot fi publice sau private, în funcție de natura finanțării. Înființarea adăposturilor publice revine consiliilor județene, respectiv Consiliului General al Municipiului București, și consiliilor locale, cu avizul agenției.

(6) În cazul acordării de subvenții adăposturilor private, instituția care a acordat subvenția participă la administrarea acestora sau, după caz, controlează folosirea fondurilor astfel alocate.

(7) Adăposturile publice constituie domeniul privat al comunității. Prevederile alin.(6) se aplică și pentru aceste adăposturi.

(8) Adăposturile publice trebuie să asigure gratuit următoarele servicii sociale, cu respectarea standardelor de calitate, atât victimei cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia: protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică, pe o perioadă determinată, până la rezolvarea situației familiale. În cazul persoanelor care nu-și pot asigura singure cazarea și hrana, acestea vor avea drept de ședere în adăpost până la rezolvarea acestor deziderate de către stat sau de către organizațiile neguvernamentale, prin cursuri de calificare profesională, internarea minorilor în așezăminte sociale etc.

Art. 24. – (1) Corpurile gardienilor publici înființate pe lângă consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București asigură paza adăposturilor publice din zona de competență.

(2) La primirea în adăpost, se aduc la cunoștința victimei mijloacele juridice prin care să-și protejeze bunurile rămase la agresor, cum ar fi: notificarea prin executor judecătoresc a înlăturării acordului tacit pentru înstrăinarea bunurilor comune sau asigurarea de dovadă, prin expertiză judiciară. Consultanța juridică este gratuită, iar primarul poate asigura suportarea, cel puțin în parte, a cheltuielilor corespunzătoare.

(3) Prevederile alin.(2) se aplică și pentru obținerea certificatelor medico-legale.

(4) Toate adăposturile trebuie arondate la un spital sau altă unitate sanitară, care să asigure îngrijirea medicală și psihiatrică. Arondarea se face de către consiliul local sau, după caz, de către consiliul județean, cu acordul Ministerului Sănătății și Familiei și al proprietarului adăpostului. Arondarea este o condiție fără de care nu se poate acorda avizul de funcționare al adăpostului, prevăzut la art.23 alin.(4).

(5) Ministerul de Interne, prin unitățile de poliție, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 25. – Internarea victimelor sau agresorilor în centre de tratament și reabilitare se face numai cu acordul acestora. Pentru minori, acordul este dat de părinți sau de tutorele legal.

CAPITOLUL VII

Măsuri de protejare a victimelor violenței în familie

Art. 26. – (1) În cursul urmăririi penale sau al judecării, instanța de judecată, la cererea victimei sau din oficiu, ori de câte ori există probe sau indicii temeinice că un membru de familie a săvârșit un act de violență cauzator de suferințe fizice sau psihice asupra unui alt membru, poate dispune, în mod provizoriu, una dintre măsurile prevăzute la art. 113-114 din Codul penal, precum și măsura interzicerii de a reveni în locuința familiei.

(2) Măsurile prevăzute la alin. (1) încetează la dispariția stării de pericol care a determinat luarea acestora.

Art. 27. – (1) Măsurile prevăzute la art.26 se dispun de instanța de judecată prin încheiere motivată.

(2) Câte un exemplar al încheierii se înmânează părților, iar în cazul lipsei unei părți, încheierea se afișează la ușa locuinței.

(3) Încheierea instanței poate fi atacată separat cu recurs în termen de 3 zile de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Recursul nu este suspensiv de executare.

Art. 28. – Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute la art. 26 poate cere oricând, în cursul procesului penal, instanței competente a judeca fondul cauzei, revocarea măsurii când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

CAPITOLUL VIII

Sanctiuni

Art. 29. – (1) Constituie contravenții, dacă potrivit legii penale nu constituie infracțiuni, și se sancționează cu amendă între 10.000.000 lei și 50.000.000 lei, următoarele fapte:

a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului familial, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;

b) nesesizarea de către asistentul familial, în condițiile prevăzute de art. 13 alin.(2), a Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv a serviciului public specializat de la nivel local;

c) schimbarea destinației adăpostului.

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei refuzul părăsirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut.

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei încercarea persoanei care a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află sau crede că se află victima.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică, conform legii, de către asistenții familiali, primar sau împuterniciții acestuia.

(5) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art.28 și art.29.

Art. 30. – Agenția poate aplica, atunci când constată încălcarea de către asistenții familiali a obligațiilor ce le revin sau nerespectarea normelor de organizare și funcționare a adăposturilor, următoarele sancțiuni:

- a) avertisment;
- b) suspendarea autorizării asistentului familial sau a funcționării adăpostului pe termen de 1 - 3 luni;
- c) anularea autorizării asistentului familial sau închiderea adăpostului.

CAPITOLUL IX

Dispoziții finale

Art. 31. – (1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va aproba, prin hotărâre, la propunerea Ministerului Sănătății și Familiei, standardele și normele metodologice prevăzute la art. 10 alin.(2).

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 24 aprilie 2003, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (2) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Alexandru Athanasiu

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 6 mai 2003, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Valer Dorneanu